

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžo/4/2017
Identifikačné číslo spisu: 8016200431
Dátum vydania rozhodnutia: 21.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8016200431.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a z členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Sone Langovej v právnej veci navrhovateľov: 1/ V. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. 2/ Z. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., obaja právne zastúpení JUDr. Jurajom Lukáčom, advokátom, so sídlom Námestie sv. Egídia 11/6, Poprad, proti odporcovi: Obec Kravany, so sídlom Kravany č. 111, právne zastúpený JUDr. Martinom Tomasom, advokátom, so sídlom ul. 1. mája 2016/7, Poprad, za účasti: 1/ Ing. W. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., 2/ F. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 62/2016 zo dňa 21.04.2016, o odvolaní navrhovateľky v 2. rade proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 6Sp/10/2016-27 zo dňa 14. decembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 6Sp/10/2016-27 zo dňa 14. decembra 2016 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľke v 2. rade náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Prešove (ďalej v texte rozsudku len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 6Sp/10/2016-27 zo dňa 14. decembra 2016 podľa ust. § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“) potvrdil napadnuté rozhodnutie odporcu č. 62/2016 zo dňa 21.04.2016, ktorým odporca ako príslušný správny orgán podľa ustanovenia § 13 ods. 5 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o obecnom zriadení) v spojení s ustanovením § 5 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len Občiansky zákonník) a § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len Správny poriadok), vo veci návrhu navrhovateľov na začatie konania podľa § 5 Občianskeho zákonníka v susedskom spore rozhodol tak, že návrh navrhovateľov zamietol.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že konanie podľa § 5 Občianskeho zákonníka je konaním, kde sa zabezpečuje predbežná ochrana len v súvislosti s konkrétnym zrejším zásahom do pokojného stavu. Nerieši susedské spory v ich merite a nemôžu sa v ňom ukladať účastníkom konkrétne práva či povinnosti v súvislosti s riešením susedských sporov. K zrejmemu zásahu do pokojného stavu podľa § 5 Občianskeho zákonníka spravidla dôjde pri protiprávnom konaní. Obnovenie predošlého stavu by bolo možné spravodlivo požadovať len v prípade, pokiaľ by bolo evidentne preukázané, že zmenený stav, ktorý nastal v dôsledku nejakého konania znamená zásah do subjektívnych občianskych práv a je v súvislosti s protiprávnym konaním porušovateľ, t.j. je možné takto vzniknutý stav považovať za závadný stav, ktorý nie je možné objektívne tolerovať. Aj pri preukázaní takéhoto stavu môže obec len predbežne zásah zakázať alebo uložiť, aby bol obnovený predošlý stav, avšak z predbežnej povahy rozhodnutia obce vyplýva, že to nie je možné dosiahnuť uložením konkrétnej povinnosti - rozhodnutím na plnenie.

Krajský súd ďalej konštatoval, že v priebehu správneho konania boli zo strany manželov T. zrealizované opatrenia, a to vytvorenie mechanickej zábrany proti prerastaniu koreňového systému, ktorá bola vytvorená tesne pri plote, bol odstránený živý plot a konáre briez boli orezané a nepresahovali oplotenie. Z časti bolo teda požiadavke navrhovateľa vyhovené. Navrhovatelia, ako to vyplýva aj z podaného návrhu na začatie konania a doplnených vyjadrení navrhovateľov, požadovali aj ďalšie plnenia, ako je odstránenie koreňov, stromov prerastajúcich do pozemku parcelné č. 260/18, uviesť pozemok do pôvodného stavu, t.j. zasypať humusovou zeminou, zatrávnit' a upraviť oplotenie medzi parcelami a to tak, že sa odstráni poškodený múrik oplotenia, vybuduje sa nový a osadia sa železné stĺpiky, plechové plotové dielce navrhovateľov. Rovnako bolo požadované zo strany navrhovateľov v priebehu konania aj odstránenie 5 ks briez, ktoré boli sporné v tomto konaní. Takémuto návrhu navrhovateľov nie je možné vyhovieť a vydať rozhodnutie na plnenie, teda uloženie povinnosti opraviť oplotenie a odstrániť dreviny.

Rozhodnutie obce podľa § 5 Občianskeho zákonníka je svojou povahou predbežné a vydávané tam, kde je zistený zrejším zásah do pokojného stavu, a to bez akéhokoľvek väčšieho a zložitejšieho dokazovania, pričom odporca - obec, sa môže obmedziť iba na zistenie takéhoto zásahu a stavu. V rámci tohto konania nie je možné vykonávať rozsiahle dokazovanie a predovšetkým znalecké dokazovanie tak, ako to požadovali navrhovatelia v konaní, pretože to presahuje rámec tohto konania. Výdanie rozhodnutia obce na plnenie v danom prípade nemá predbežnú povahu, ale rieši prípad definitívne, a preto takéto rozhodnutie možno považovať za konečné. Obciam, ktoré rozhodujú podľa § 5 Občianskeho zákonníka však neprináleží vydávať rozhodnutie, ktoré nemajú predbežnú povahu a rozhodovať v prípadoch, kde vznikne sporná otázka, či došlo alebo nedošlo k zásahu do pokojného stavu.

Súd poukázal aj na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v podobnej veci vyslovenej v rozsudku spisovej značky 3Sžo/19/2010 zo dňa 09.11.2010, kde najvyšší súd vyslovil názor, že na poskytnutie ochrany obcou podľa § 5 Občianskeho zákonníka neboli splnené podmienky, pretože vysadenie drevín navrhovateľom ako spoluvlastníkom v blízkosti susediacich stavieb nie je zrejším zásahom do pokojného stavu. Tak ako vlastník pozemku má právo na ňom vysadiť dreviny, na druhej strane nesmie takouto výsadbou neoprávnene zasahovať do vlastníckeho práva iného vlastníka alebo ho nadmieru primeranú pomerom obťažovať alebo vážne ohrozovať vo výkone práv, a preto z dôvodu výskytu tejto spornej otázky, ktorú je oprávnený vyriešiť súd v občianskom súdnom konaní, nie je možné dospieť k záveru, že ide o zrejším zásah do pokojného stavu. Taktiež obec nemôže podľa § 5 Občianskeho zákonníka uložiť povinnosť odstrániť vysadené dreviny, pretože popri ochrane na obci podľa § 5 Občianskeho zákonníka je možné domáhať sa ochrany aj na súde, pričom súd môže rozhodnúť ináč ako obec a v prípade odstránenia drevín z pozemku, nebolo by možné obnoviť pôvodný stav.

Pretože skutočnosť, či vysadené dreviny, 5 ks briez manželov T., poškodzujú alebo nepoškodzujú existujúce oplotenie navrhovateľov je otázkou spornou a tým aj tvrdenie navrhovateľov, že existencia týchto drevín, ktoré ako potvrdili všetci účastníci konania, stoja resp. rastú na pozemku manželov T. už cca 30 rokov, zasahuje neoprávnene do vlastníckeho práva navrhovateľov, je podľa krajského súdu

možné vyriešiť iba v občianskom súdnom konaní.

Krajský súd sa stotožnil s rozhodnutím odporcu, ako aj s odôvodnením tohto rozhodnutia, ktorým bol zamietnutý návrh navrhovateľov na začatie konania podľa § 5 Občianskeho zákonníka a s poukázaním na vyššie uvedené dôvody napadnuté rozhodnutie odporcu podľa § 250q ods. 2 O. s. p. ako vecne správne a zákonné potvrdil.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka v 2. rade, ktorá uviedla, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. a/, a to, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, podľa § 221 ods. 1 písm. b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, § 221 ods. 1 písm. c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, § 221 ods. 1 písm. d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, § 221 ods. 1 písm. f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolateľka uviedla, že krajský súd vydal napadnuté rozhodnutie po tom, ako bol zo strany navrhovateľov predložený dôkaz - odborné vyjadrenie Ing. W. M., z ktorého je trvajúci zásah zo strany susedov zrejmy. Poukázala pritom na ust. § 132 O. s. p., podľa ktorého sú sudy povinné vysporiadať sa so všetkým, čo vyšlo v priebehu konania najavo a čo tvrdia účastníci konania. Ďalej uviedla, že ust. § 5 Občianskeho zákonníka je jedným z mála prípadov, kedy je rozhodovanie o občianskoprávných veciach, z dôvodov väčšej operatívosti, zákonom zverené inému subjektu ako je súd, teda obci, ktorá lepšie pozná miestne pomery a situáciu a môže tak poskytnúť v skrátrenom konaní právnu ochranu rýchlejšie a účinnejšie ako sudy. Podľa odvolateľky, nie je dôvod, aby sa navrhovatelia obracali s uplatnením svojich práv v občianskom súdnom konaní, ktoré je finančne náročnejšie a hlavne vzhľadom k zaťažnosti súdov aj objektívne zdĺhavejším konaním.

Odňatie možnosti konať pred súdom videla navrhovateľka v tom, že za situácie, kedy dispozitívne ustanovenie § 5 Občianskeho zákonníka umožňuje účastníkovi konania sa rozhodnúť, či uplatní svoj nárok na súde alebo na obci, t.j. existujú dokonca dve možnosti prístupu k spravodlivosti, nebola navrhovateľom poskytnutá žiadna spravodlivosť a nimi uplatnený nárok bol zamietnutý. K rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3Sžo/19/2010, ktorým argumentoval krajský súd v napadnutom rozhodnutí odvolateľka uviedla, že z neho nemožno žiadnym spôsobom vyvodiť záver, že podľa správnosti mala obec v ďalšom konaní nárok navrhovateľov zamietnuť, ako to urobil odporca v rozhodnutí č. 62/2016 zo dňa 21.04.2016.

Odvolateľka ďalej poukázala na skutočnosť, že v spise sa nachádzajú protichodné dôkazy, podľa ktorých nie sú zistenia súdu ani obce v rozhodnutí úplné a presné. Je toho názoru, že výklad ust. § 5 Občianskeho zákonníka krajským súdom spôsobom, že obec môže rozhodnúť len o predbežnom zásahu, považuje za účelové sa zbavenie povinností. Vzhľadom k tomu, že ide o susedský spor týkajúci sa piatich stromov, nepovažuje za opodstatnené, aby sa vecou musel zaoberať súd. Za nesprávnu považuje odvolateľka aj úvahu o možnosti jej zásahu len predbežným zákazom alebo obnovením predošlého stavu, pretože je to práve zmyslom § 5 Občianskeho zákonníka, aby konaním orgánu, ktorý je obyvateľovi obce zo strany štátu najbližší, došlo k urýchlenému zabezpečeniu poriadku a pokoja pred zasahovaním do faktického pokojného stavu.

Vzhľadom k uvedenému odvolateľka navrhla, aby bolo napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušené a vec vrátená súdu na ďalšie konania, alternatívne zmenené tak, že rozhodnutie odporcu súd zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Pre prípad úspechu si odvolateľka uplatnila aj náhradu trov konania.

III.

K odvolaniu navrhovateľky v 2. rade sa vyjadril odporca a uviedol, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku a tak isto aj odporca vo svojom rozhodnutí správne dospeli k záveru, že na poskytnutie ochrany obcou podľa § 5 Občianskeho zákonníka neboli splnené podmienky, pretože vysadenie drevín účastníkmi konania Ing. T. s manželkou ako bezpodielových spoluvlastníkov pozemku v blízkosti susediacich pozemkov, nie je zrejším zásahom do pokojného stavu. Zvlášť po tom, čo z vyjadrení účastníkov konania Ing. T. s manželkou vyplýva tá skutočnosť, že tieto stromy sú cca 30 rokov staré. Poukázal na to, že tak ako vlastník pozemku má právo vysadiť na ňom dreviny, na druhej strane nesmie takouto výsadbou neoprávnene zasahovať do vlastníckeho práva iného vlastníka nad mieru primeranú pomerom, obťažovať alebo vážne ohrozovať vo výkone práv. Preto z dôvodu výskytu tejto spornej otázky, ktorú je oprávnený vyriešiť súd v občianskom súdnom konaní, nie je možné dospieť k záveru, že došlo v danom prípade k zrejmemu zásahu do pokojného stavu.

Odporca ďalej konštatoval, že obec nemôže podľa § 5 Občianskeho zákonníka uložiť povinnosť tak, ako sa toho domáha navrhovateľka, pretože popri ochrane na obci, je možné domáhať sa ochrany aj na súde, pričom súd môže rozhodnúť inak a v prípade, ak by obec návrhu vyhovel, nebolo by možné už obnoviť pôvodný stav. Keďže napadnuté rozhodnutie krajského súdu považuje za správne a zákonné navrhol, aby ho Najvyšší súd SR potvrdil. Proti navrhovateľke si uplatnil aj náhradu trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní postupoval v zmysle ust. § 492 ods. 1 S. s. p., účinného od 01.07.2016, podľa ktorého sa konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, dokončia podľa doterajších predpisov, t. j. podľa zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok (O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu v rozsahu a medziach podaného odvolania navrhovateľky 2. rade (§ 212 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p.); odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O. s. p.), a jednomyselne dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť.

Podľa § 250l ods. 1 O. s. p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O. s. p.)

Podľa ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd v rozsahu odvolacích dôvodov preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými zásadnými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po oboznámení sa s rozsahom a dôvodmi odvolania proti

napadnutému rozsudku Krajského súdu v Prešove, po preskúmaní odvolaním napadnutého rozsudku a po oboznámení sa s obsahom pripojeného spisového materiálu, vychádzajúc z ustanovenia § 219 ods. 1 ,2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. nezistil žiaden dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku. Tieto závery spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním najvyšší súd stotožňuje v celom rozsahu, považujúc právne posúdenie veci krajským súdom za správne a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty v prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku k námietkam odvolateľky uvedeným v odvolaní uvádza nasledovné:

Úlohou prvostupňového súdu v predmetnej veci bolo postupom podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku - upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov - na základe opravného prostriedku navrhovateľov, preskúmať zákonnosť postupu a rozhodnutia odporcu, ktorý zamietol návrh navrhovateľov podľa § 13 ods. 5 zákona o obecnom zriadení, v spojení s § 5 Občianskeho zákonníka.

Z priloženého administratívneho spisu je zjavné, že navrhovatelia v 1. a 2. rade predložili odporcovi návrh na začatie konania podľa § 5 Občianskeho zákonníka, v ktorom uviedli, že sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností a to rodinného domu, súpisné č. 184 a príľahlých pozemkov zapísaných na LV č. XXX k. ú. N.. W. T. a manželka F. T. sú bezpodielovými vlastníkami susedného rodinného domu súpisné č. XXX a príľahlých pozemkov podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXX k. ú. N.. Na pozemku v užívaní manželov T. sa nachádza v jeho juhozápadnej časti 5 briez, ktoré svojim vzrastom a umiestnením dlhodobo bránia v pokojnom a riadnom užívaní ich majetku a poškodzujú ho. Dôsledkom rastu týchto stromov v bezprostrednej blízkosti ich plota korene briez podrastajú cez a popod základy oplotení a prechádzajú na ich pozemok. Odoberajú tak vlahu a živiny z pozemku, v dôsledku čoho sa nimi nasadené rastliny neujímajú a predmetná časť pozemku zarastá iba burinou. Zároveň sa týmto podrastaním poškodzujú a ničia oplotená postavené medzi nimi a ich pozemkom a pozemkom manželov T.. Tieto stromy svojimi korunami tiež spôsobujú tienenie východnej časti rodinného domu a v čase opadávania lístia nadmerne znečisťujú jeho dažďový odkvap, čím dochádza k bráneniu odtekania dažďovej vody zo strechy domu, k jej prelievaniu a poškodzovaniu rodinného domu. Žiadali, aby odporca manželom T. uložil povinnosť orezať vetvy na stromoch rastúcich na nimi užívanom pozemku parcelné č. 260/19, LV č. XXX, k. ú. N. v bezprostrednej blízkosti oplotení, oddeľujúceho túto parcelu od parcely č. 260/18, LV č. XXX, k. ú. N. v bezpodielovom spoluvlastníctve navrhovateľov, odstrániť korene týchto stromov, prerastajúce do vyššie uvedeného pozemku a po ich odstránení uviesť tento pozemok do pôvodného stavu, t. j. zasypať humusovou zeminou a zatrávniť a opraviť oplotenie medzi vyššie uvedenými parcelami a to tak, že odstránia poškodený múrik oplotení, vybudujú nový a naň osadia na železné stĺpiky plechové plotové dielce manželov N., a to všetko do 30.09.2014.

Zo zápisnice z miestneho šetrenia komisie stavebnej, pre verejný poriadok a životné prostredie, zo dňa 29.07.2014 vyplynul záver pre manželov Olejárovcov pravidelne orezávať presahujúce vetvy briez v čase vegetačného kľudu a zároveň bolo doporučené účastníkom konania dodržiavať zásady dobrého susedského spolunažívania.

Navrhovatelia žiadali odporcu o prizvanie znalca z odboru ochrany životného prostredia za účelom určenia príčiny devastácie plota. Oznámením o šetrení vo veci prizvania znalca odporca oznámil, že pracovníkom správy TANAPu, znalcom z odboru ochrany životného prostredia, Ing. K., sa uskutočnila miestna obhliadka, na základe ktorej bolo konštatované, že 5 ks drevín, breza previsnutá, sú v dobrom zdravotnom stave bez viditeľných známkov mechanického poškodenia, hniloby, dutín, či iných chorôb. Uvedené stromy boli v minulom období priebežne ošetrované, teda bola uskutočnená obvodová a výšková redukcia korunnej časti. Pod brezami sa nachádza udržiavaný živý plot z imelovca bieleho o výške cca 1,1 m. Uvedené dreviny svojim rastom plnia estetickú, protihlukovú, protiprachovú, klimatickú a biotickú funkciu. Podľa Správy TANAPu, tieto dreviny svojim koreňovým systémom nespôsobujú nadmerné narušenie statiky drobnej stavby, t.j. železobetónového oplotení. V prípade

potreby je možné realizovať orezanie koreňového systému v tesnej blízkosti betónového základu plotu s vložením mechanickej zábrany, z dôvodu obmedzenia rastu bočných koreňov na susedný pozemok. Orezanie koreňového systému doporučuje vykonať v jarnom období 4 - 6 mesiac, do hĺbky cca 0,5 m od vzrastlého terénu.

Navrhovateľka v 2. rade nesúhlasila s čiastočným orezaním a prerušením koreňového systému v tesnej blízkosti betónového plotu a vložením mechanickej zábrany, ale požadovala úplné vyrezanie 5 ks drevín briez, čo možno v najkratšom možnom termíne. V administratívnom spise sa nachádza aj zápisnica z miestneho šetrenia, vykonaného dňa 08.10.2015 za účelom zistenia, či zo strany Ing. W. T. došlo k náprave, kde bolo zistené, že mechanická zábrana proti prerastaniu koreňového systému bola vytvorená tesne pri plote, živý plot bol odstránený a konáre briez nepresahovali oplotenie.

Odporca oznámil svoje vyjadrenie k podanému návrhu navrhovateľov na začatie konania podľa § 5 Občianskeho zákonníka, v závere ktorého konštatoval, že v danej veci nedošlo k zrejmemu zásahu do pokojného stavu a že sa vykonali všetky potrebné opatrenia v rámci právomoci obce. Na základe podnetu navrhovateľky v 2. rade bolo odporcovi doručené dňa 01.04.2016 upozornenie prokurátora Okresnej prokuratúry Poprad č. Pd31/16/7706-7 zo dňa 24.03.2016, v ktorom prokurátor navrhol prejsť toto upozornenie na pracovnej porade zamestnancov, vydať rozhodnutie v správnom konaní podľa § 5 Občianskeho zákonníka, začať na základe návrhu navrhovateľov a do budúcnosti zabezpečiť dôsledne dodržiavanie ustanovenia § 5 Občianskeho zákonníka. Na základe tohto upozornenia prokurátora odporca vydal napadnuté rozhodnutie č. 62/2016 zo dňa 21.04.2016, ktorým vo veci rozhodol.

V danom prípade medzi navrhovateľmi a odporcom zostala spornou otázka aplikácie a výkladu ustanovenia § 5 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého odporca zamietol návrh navrhovateľov.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb., obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnou pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba.

Podľa ods. 4 citovaného ustanovenia, ak zákon pri úprave pôsobnosti obce neustanovuje, že ide o výkon prenesenej pôsobnosti štátnej správy, platí, že ide o výkon samosprávnej pôsobnosti obce.

Podľa § 5 ods. 1, 2 zákona č. 369/1990 Zb. na obec možno zákonom preniesť niektoré úlohy štátnej správy, ak je ich plnenie týmto spôsobom racionálnejšie a efektívnejšie. S prenesením úloh na obec štát poskytne obci potrebné finančné a iné materiálne prostriedky. Výkon štátnej správy prenesený na obec zákonom riadi a kontroluje vláda. Obec pri rozhodovaní o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb vo veciach preneseného výkonu štátnej správy koná podľa zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov; v ostatných prípadoch sa riadi aj uzneseniami vlády a internými normatívnymi aktmi ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy.

Podľa § 27 ods. 1 na konanie, v ktorom o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach právnických osôb a fyzických osôb rozhodujú pri prenesenom výkone štátnej správy starostovia obcí, sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (15a) s týmito odchýlkami:

1. nepoužijú sa § 1, § 5 ods. 2, § 6 ods. 1 časť vety za bodkočiarkou a druhá veta, § 11 ods. 1 časť vety za bodkočiarkou, § 13, 58, § 73 a § 75 ods. 1 časť vety za bodkočiarkou zákona o správnom konaní, 2. o tom, či je zamestnanec obce vylúčený z prejednávania veci a prípravy rozhodnutia starostu,

rozhoduje starosta, 3. o odvolaní proti rozhodnutiu starostu rozhoduje orgán štátu príslušný podľa osobitných predpisov. Tento orgán je príslušným preskúmať aj právoplatné rozhodnutie starostu mimo odvolacieho konania a v konaní o proteste prokurátora, 4. výkon rozhodnutia starostu uskutočňuje obecný úrad a obecná polícia.

Podľa § 27 ods. 2 citovaného zákona, na konanie, v ktorom o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach právnických osôb a fyzických osôb rozhoduje pri výkone samosprávy starosta, vzťahuje sa všeobecný predpis o správnom konaní s odchýlkami uvedenými v odseku 1 prvom, druhom a štvrtom bode a s týmito ďalšími odchýlkami: 1. o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu starostu rozhoduje súd, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa § 5 Občianskeho zákonníka, ak došlo k zrejmemu zásahu do pokojného stavu, možno sa domáhať ochrany na obci. Obec môže predbežne zásah zakázať alebo uložiť, aby bol obnovený predošlý stav. Tým nie je dotknuté právo domáhať sa ochrany na súde.

V súvislosti s ustanovením § 5 Občianskeho zákonníka zákon nestanovuje, že by išlo o výkon prenesenej pôsobnosti štátnej správy; preto platí, že ide o výkon samosprávnej pôsobnosti obce (mesta). Pre takéto konanie potom platí zákonná úprava ustanovenia § 27 ods. 2 zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého na konanie, v ktorom o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach právnických osôb a fyzických osôb rozhoduje pri výkone samosprávy starosta (primátor), vzťahuje sa všeobecný predpis o správnom konaní (s odchýlkami uvedenými v zákone); o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu starostu (primátora) rozhoduje súd, postupom podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. (§ 250l a nasl.), ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Hypotéza ust. § 5 Občianskeho zákonníka vyžaduje určitú intenzitu správania sa subjektov. Nestačí akýkoľvek zásah do fakticity skutkového deja, musí ísť o zásah zrejmy. Zrejmým bude taký zásah, ktorý bude objektívne poznateľný tzv. voľným okom, teda na prvý pohľad, a to aj pre tretie osoby, ktoré doteraz vnímali fakticitu stavu inak. Nositeľom povinnosti poskytnúť ochranu pokojného stavu je obec, konajúca prostredníctvom svojho starostu, podľa ustanovení správneho poriadku. Podľa § 1 sa správny poriadok vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak. V zmysle § 3 ods. 5 Správneho poriadku, rozhodnutie správneho orgánu musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Z povahy ochrany podľa § 5 Občianskeho zákonníka však vyplýva, že správny orgán jednoducho nemá a nemôže spoľahlivo ustáliť skutkový stav veci - má len konštatovať objektívnu zrejmosť zásahu do stavu na prvý pohľad vykazujúceho súladnosť s objektívnym právom.

Postup podľa ust. § 5 Občianskeho zákonníka má len predbežný charakter. Zmyslom tohto ustanovenia nie je rozhodnúť spor o právo, ale obnoviť stav, ktorý existoval pred porušením pokojného stavu. Predbežnosť rozhodovania obce nemožno chápať tak, že by toto rozhodovanie muselo obligatórne predchádzať rozhodovaniu súdu, ale tak, že rozhodovanie orgánu obce je rozhodnutím o určitom poslednom - faktickom stave, zatiaľ čo následné možné rozhodnutie súdu je rozhodnutím o vlastnej občianskoprávnej podstate celej veci. To je dané tým, že orgán obce pri poskytovaní právnej ochrany podľa § 5 Občianskeho zákonníka neskúma právne otázky, t.j. či skutočne došlo k zásahu do cudzieho subjektívneho občianskeho práva, či sa tak stalo protiprávne, či podľa práva atď., pretože nejde o spor o právo. Úlohou obce je poskytnúť v skrátenej konaní právnu ochranu pred zrejmým zásahom do posledného pokojného, a teda faktického stavu, a tak zabezpečiť medzi dotknutými osobami poriadok a pokoj. Z toho dôvodu rozhodnutie orgánu obce podľa § 5 Občianskeho zákonníka nemôže byť vo veci právne záväzné pre súd; súd však nie je viazaný ani žiadnym skutkovým zistením urobeným orgánmi obce (konkrétne posledným pokojným stavom). Až súd, ktorý sa zaoberá občianskoprávnou podstatou veci, a teda právnym stavom, môže o nej rozhodnúť s konečnou platnosťou.

Navrhovateľka v 2. rade v odvolaní namietala, že krajský súd vydal napadnuté rozhodnutie po tom ako bol zo strany navrhovateľov predložený dôkaz - odborné vyjadrenie Ing. W. M., z ktorého je trvajúci

zásah zo strany susedov zrejmy. Ako vyplýva z obsahu ustanovenia § 5 Občianskeho zákonníka, v prípade zrejmeho zásahu do pokojného stavu, obec ani správny súd, v konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu v zmysle tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, dokazovanie nevykonáva, len konštatuje, či k zrejmemu zásahu došlo alebo nie.

Krajský súd v napadnutom rozhodnutí poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžo/19/2010 zo dňa 09.11.2010, podľa ktorého : „K zrejmemu zásahu do pokojného stavu v zmysle § 5 Občianskeho zákonníka spravidla dôjde pri protiprávnom konaní. Obnovenie predošlého stavu by bolo možné spravodlivo požadovať len v prípade, pokiaľ by bolo evidentne preukázané, že zmenený stav, ktorý nastal v dôsledku nejakého konania, znamená zásah do subjektívnych občianskych práv a je v súvislosti s protiprávnym konaním porušovateľ, t.j. je možné takto vzniknutý stav považovať za závadný stav, ktorý nie je možné objektívne tolerovať. Avšak aj pri preukázaní takéhoto stavu, môže obec len predbežne zásah zakázať alebo uložiť aby bol obnovený predošlý stav, avšak z predbežnej povahy rozhodnutia obce vyplýva, že to nie je možné dosiahnuť uložením konkrétnej povinnosti - rozhodnutím na plnenie. Z ustanovenia § 5 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právo domáhať sa ochrany na súde nie je rozhodnutím obce dotknuté. Právomoc obce teda nie je právomocou výlučnou a je na vôli občana, na ktorý z uvedených štátnych orgánov sa obráti, resp. či sa obráti na obidva. Rozhodnutie obce je svojou povahou predbežné, je vydávané tam, kde je zistený zrejmy zásah do pokojného stavu, a to bez akéhokoľvek väčšieho a zložitejšieho dokazovania, pričom odporca sa môže obmedziť na zistenie takéhoto zásahu a stavu. Súd, pokiaľ vo veci tiež rozhoduje, musí v konaní na základe všetkých potrebných dôkazov už skúmať existenciu uplatneného subjektívneho občianskeho práva, o ktorom občan tvrdí, že došlo k zásahu do tohto jeho práva, ktoré môže mať povahu akéhokoľvek zásahu prejavujúce sa v tom, že je mu bránené vo výkone jeho práva, prípadne, že je vo výkone svojho práva obmedzovaný. Súd teda rozhoduje z iných hľadísk ako obec, a preto obec nemôže vydať rozhodnutie na plnenie, ktorým ako v danom prípade uložila povinnosť spoluvlastníkom odstrániť vysadené dreviny odborne spôsobilou osobou v stanovenej lehote. Takéto rozhodnutie nemá predbežnú povahu predpokladajúc následné konečné riešenie, naopak rieši prípad definitívne, preto takéto rozhodnutie možno považovať za konečné. Obciam rozhodujúcim podľa § 5 Občianskeho zákonníka neprináleží vydávať rozhodnutia, ktoré nemajú predbežnú povahu a rozhodovať v prípadoch, kde vznikne sporná otázka, či došlo alebo nedošlo k zásahu do pokojného stavu. Rozhodnutia, v ktorých sa ukladá konkrétna povinnosť určitej osobe, už nemožno považovať za rozhodovanie o obnovení pokojného stavu, ale jedná sa o rozhodnutie o subjektívnych právach a povinnostiach osôb.“

Odvolaiteľka aplikáciu právnych záverov na daný prípad spochybnila, pretože aj keď uvedeným rozhodnutím bol potvrdený rozsudok krajského súdu, ktorým bolo rozhodnutie tamojšej obce zrušené a vrátené na ďalšie konanie z dôvodu, že obsahovalo určenie povinnosti, na ktorú obec podľa názoru súdu nemala právomoc, tak má za to, že napriek tomu z neho nemožno vyvodiť záver, že podľa správnosti mala obec v ďalšom konaní nárok navrhovateľov zamietnuť, ako to urobil odporca v rozhodnutí č. 62/2016 zo dňa 21.04.2016. Predmetným rozsudkom v obdobnej veci najvyšší súd riešil rozsah poskytnutia ochrany obcou podľa § 5 Občianskeho zákonníka, pričom dospel k záveru, že riešenie spornej právnej otázky, ako aj uloženie povinnosti je oprávnený až súd v občianskom súdnom konaní.

Ako správne uviedol súd prvého stupňa, rozhodnutie obce, vydané podľa § 5 Občianskeho zákonníka, nemôže byť rozhodnutím na plnenie, lebo by došlo k porušeniu čl. 13 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“). Rozhodnutie obce môže smerovať len k naplneniu jeho cieľa a účelu, t.j. zabezpečiť rešpektovanie daného (predošlého) stavu, ktorý bol zásahom porušovateľ dotknutý. Preto nebolo možné vyhovieť návrhom navrhovateľov na plnenia, ktoré požadovali, (okrem iného odstránenie 5 kusov briez) rozhodnutím odporcu, pretože sa jedná o spornú otázku, o ktorej nie je obec oprávnená rozhodovať. Konanie pred obcou nie je alternatívou za občianske súdne konanie, pretože obec je oprávnená len predbežne konštatovať existenciu zrejmeho zásahu do pokojného stavu, ktorej rozhodnutie nie je konečné.

Odvolač súd k uvedenému dodáva, že predpokladom pre postup podľa § 5 Občianskeho zákonníka nie je riešenie dlhodobých susedských sporov, ale riešenie pokojného stavu, ktorý sa tu vytvoril a nerušene

trval počas takej dlhej doby, ktorú možno považovať za stav pokojný. Vyžaduje sa určitá stálosť, t.j. stav, ktorý sa dotknutými osobami mlčky alebo výslovne akceptoval. O zásah do pokojného stavu pôjde v tom prípade, keď do neho bude zasiahnuté náhlym svojpomocným konaním. (Segeč, M.: Rozhodovanie správnych súdov vo veciach obchodného a občianskeho práva; Justičná revue, 65, 2013, č. 8-9, s. 1098 - 1111).

O takého náhle svojpomocné konanie, ktorým bolo zasiahnuté do pokojného stavu v danom prípade nešlo, keďže ako vyplýva zo skutkových zistení, stav, ktorý chceli navrhovatelia v danom prípade odstrániť pretrvával dlhšie obdobie, ktoré navrhovatelia mlčky akceptovali (doba cca 30 rokov existencie drevín). Navyiac, bolo preukázané, že manželia T. vykonali úkony, o ktoré navrhovatelia vo svojom návrhu žiadali pod bodom 1/ a 2/ návrhu - orezanie stromov, vytvorenie mechanickej zábrany proti prerastaniu koreňového systému, navyiac odstránili existujúci živý plot.

Z uvedeného dôvodu nie je možné súhlasiť s názorom odvolateľky, ktorá označila výklad ust. § 5 Občianskeho zákonníka krajským súdom za účelové sa zbavenie povinností, pretože predbežnosť ochrany v tomto konaní vyplýva zo samotnej dikcie predmetného ustanovenia Občianskeho zákonníka a z jeho výkladu, ktorým sa odvolací súd v tomto rozhodnutí zaoberal.

Ďalšie skutočnosti, ktorými navrhovateľka v 2. rade v odvolaní spochybňuje predmetné rozhodnutie krajského súdu boli totožné s námietkami, ktoré namietala už v prvostupňovom konaní a s ktorými sa krajský súd náležite vysporiadal.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p. a s § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 246c O. s. p. tak, že účastníkom konania ich náhradu nepriznal, keďže navrhovateľka nebola v konaní úspešná a odporca nemá nárok na náhradu trov konania zo zákona.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.